

Informácia o výsledkoch kontroly zákazu predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov

Inšpektormi Slovenskej obchodnej inšpekcie (ďalej len „SOI“) bola, v rámci proaktívnej informačnej kampane, v období **od 17. júla do 31. augusta 2017** vykonaná kontrolná akcia, zameraná na dodržiavanie:

- § 6 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane nefajčiarov“), t. j. dodržiavanie zákazu predaja tabakových výrobkov a výrobkov, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak osobám mladším ako 18 rokov, a
- § 6 ods. 3 zákona o ochrane nefajčiarov t. j. dodržiavanie povinnosti každého, kto predáva tabakové výrobky a výrobky, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak, odoprieť ich predaj osobe, ktorá je mladšia ako 18 rokov.

Kontrolná akcia bola realizovaná v spolupráci so Zväzom obchodu SR, Slovenskou alianciou moderného obchodu a Slovenským združením pre značkové výrobky ako gestormi projektu spoločenskej zodpovednosti NA VEKU ZÁLEŽÍ, ktorého cieľom je zamedzenie predaja tabakových výrobkov a výrobkov určených na fajčenie neobsahujúcich tabak osobám mladším ako 18 rokov.

Objektmi kontroly boli prevádzkové jednotky (ďalej len „PJ“) obchodných reťazcov a malé PJ (čerpacie stanice, novinové stánky, malé predajne potravín, prevádzky verejného stravovania, kaviarne a hostince).

Osoby mladšie ako 18 rokov, ktoré sa kontrol zúčastnili, boli rozdelené do dvoch vekových kategórií, a to do **kategórie maloletých** (11 – 15 rokov) a **kategórie mladistvých** (16 - 17 rokov).

Podľa výsledkov kontroly najviac porušení zákona bolo zistených pri predaji tabakových výrobkov mladistvým osobám vo veku od 16 do 17 rokov.

Výsledky kontroly

Kontrola bola vykonaná v celkom **324** PJ, z toho **92** PJ obchodných reťazcov a **232** malých PJ.

Z vykonaných **324** kontrolných nákupov (ďalej len „KN“), do ktorých boli osobami mladšími ako 18 rokov požadované tabakové výrobky (ďalej len „TV“), boli tieto odpredané v **75** prípadoch, čo predstavuje **23,15 %**. Z týchto prípadov boli TV osobe mladšej ako 18 rokov odpredané v **13** PJ obchodných reťazcov a **62** malých PJ.

Z počtu **75** prípadov protizákonne odpredaných TV:

- v **36** prípadoch (48,00 %) išlo o odpredaj TV maloletému vo vekovej kategórii 11 – 15 rokov.
- v **39** prípadoch (52,00 %) išlo o odpredaj TV mladistvému vo vekovej kategórii 16 – 17 rokov.

Na vykonaný KN nebol vydaný doklad o kúpe v **11** prípadoch, a to v malých PJ (**5** stánkov PNS a tabaku, **1** malá predajňa potravín, **4** kaviarne a hostince, **1** malá predajňa elektronických inhalátorov). V **4** prípadoch neobsahoval doklad o kúpe predpísané náležitosti.

V rámci kontrolnej akcie bolo prešetrených 10 spotrebiteľských podnetov:

- v Trnavskom kraji na základe podnetu spotrebiteľa došlo k 1 prípadu predaja TV osobe mladšej ako 18 rokov,
- v Nitrianskom kraji boli prešetrené 3 spotrebiteľské podnety, z toho 2 podnety s pozitívnym nálezom, ktorý potvrdil predaj TV osobe mladšej ako 18 rokov,
- v Prešovskom kraji boli prešetrené 3 podnety, z toho v 1 prípade došlo k odpredaju TV,
- v Košickom kraji došlo k vykonaniu kontroly v 3 prevádzkach na základe spotrebiteľských podnetov, pričom v 2 prípadoch sa potvrdila ich opodstatnenosť.

Najviac porušení zákona o ochrane nefajčiarov bolo zistených v Trnavskom kraji, keď predaj tabakových výrobkov maloletým resp. mladistvým nebol odopretý spolu v **12** prípadoch z celkového počtu 31 KN, čo predstavuje **38,71 %-né** porušenie zákona.

Najmenej pochybení zistili inšpektori v Bratislavskom kraji, keď počas kontrolnej akcie zaznamenali **4** prípady predaja TV osobám mladším ako 18 rokov. Z celkového počtu 43 KN to predstavuje **9,30 %** -né porušenie zákona.

Opatrenia:

Vo všetkých kontrolovaných prevádzkových jednotkách boli spísané inšpekčné záznamy. V prípade zistených nedostatkov boli prijaté opatrenia a uložené záväzné pokyny na ich odstránenie.

Preukázaný predaj tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov bude predmetom správnych konaní, ktoré budú vedené príslušnými inšpektorátmi SOI proti zodpovedným podnikateľským subjektom. Správne konania budú začaté aj v prípade ďalších zistených porušení (napr. nevydanie dokladu o kúpe).

Zistené porušenia zákona o ochrane nefajčiarov predajom TV osobám mladším ako 18 rokov **podľa jednotlivých predávajúcich:**

OBCHODNÉ REŤAZCE

- v PJ obchodného reťazca **Lidl** z **13** vykonaných kontrol boli v **1** prípade (čo predstavuje **7,69 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; v tomto prípade išlo o maloletú osobu vo veku 11-15 rokov;
- v PJ obchodného reťazca **Kaufland** z **10** vykonaných kontrol boli v **2** prípadoch (čo predstavuje **20,00 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; v oboch prípadoch išlo o odpredaj TV mladistvému (16 – 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Billa** z **13** vykonaných kontrol **nedošlo** k odpredaju TV osobe mladšej ako 18 rokov;
- v PJ obchodného reťazca **CBA** z **7** vykonaných kontrol boli v **1** prípade (čo predstavuje **14,29 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; išlo o odpredaj TV mladistvému (16 – 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Tesco** z **11** vykonaných kontrol boli v **2** prípadoch (čo predstavuje **18,18 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; v oboch prípadoch išlo o odpredaj TV mladistvému (16 – 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **COOP** z **22** vykonaných kontrol boli v **6** prípadoch (čo predstavuje **25,00 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; z toho v 2 prípadoch išlo o odpredaj TV maloletému (11-15 rokov) a v 4 prípadoch o odpredaj mladistvému (16 – 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Terno** z **9** vykonaných kontrol **nedošlo** k odpredaju TV osobe mladšej ako 18 rokov;
- v PJ obchodného reťazca **Delia Potraviny** z **2** vykonaných kontrol boli v **1** prípade (čo predstavuje **50,00 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; išlo o odpredaj TV maloletému (11-15 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Koruna** z **3** vykonaných kontrol **nedošlo** k odpredaju TV osobe mladšej ako 18 rokov.

MALÉ PREVÁDZKOVÉ JEDNOTKY

- v **stánkoch PNS** a stánkových predajniach **tabaku** z **96** vykonaných kontrol boli v **15** prípadoch (čo predstavuje **15,63 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; v **8** prípadoch boli TV odpredané maloletému (11 – 15 rokov) a **7** prípadoch išlo o odpredaj TV mladistvému (16 – 17 rokov);
- na **čerpacích staniciach** z **24** vykonaných kontrol boli v **4** prípadoch (čo predstavuje **16,67 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; v **3** prípadoch boli TV odpredané

maloletému (11 – 15 rokov) a v **1** prípade išlo o odpredaj TV mladistvému (16 – 17 rokov);

- v **malých predajniach (potravín a rozličného tovaru)** z **63** vykonaných kontrol boli v **25** prípadoch (čo predstavuje **39,68 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; v **11** prípadoch boli TV odpredané maloletému (11 – 15 rokov) a **14** prípadoch išlo o odpredaj TV mladistvému (16 – 17 rokov);
- v **prevádzkach verejného stravovania** z **24** vykonaných kontrol boli v **11** prípadoch (čo predstavuje **45,83 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; v **8** prípadoch boli TV odpredané maloletému (11 – 15 rokov) a **3** prípadoch išlo o odpredaj TV mladistvému (16 – 17 rokov);
- v **kaviarňach a hostincoch (o. i. lahôdkach a bistrách)** z **25** vykonaných kontrol boli v **7** prípadoch (čo predstavuje **28,00 %**) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov; v **2** prípadoch boli TV odpredané maloletému (11 – 15 rokov) a **5** prípadoch išlo o odpredaj TV mladistvému (16 – 17 rokov).

ELEKTRONICKÉ CIGARETY

V rámci kontrolnej akcie sa SOI zamerala aj na predaj elektronických cigariet. Ich odpredaj bol zistený vo 8 prípadoch v malých PJ a to:

- v Trenčianskom kraji - 3 prípady;
- v Košickom kraji - 3 prípady;
- v Banskobystrickom kraji - 2 prípady.

K odpredaju elektronickej cigarety **nedošlo** v Bratislavskom, Prešovskom, Nitrianskom a Žilinskom kraji.

PRÍKLADY PORUŠENÍ:

Delia potraviny, s.r.o., Švabinského 13, Bratislava

Potraviny Delia, Nám. Hraničiarov, Bratislava – cigarety boli odpredané mladistvej osobe vo veku 15 rokov, a to aj napriek tomu, že si predávajúci vypýtal občiansky preukaz od maloletého figuranta, ktorý mal 15 rokov;

Vladimír Baláž ZAS FANT, Komenského 12, 900 01 Modra

Novinový stánok, Mamateyova ul., 851 04 Bratislava – v danom stánku došlo k odpredaju cigariet osobe mladšej ako 18 rokov. Ide o opakovaný nedostatok, nakoľko k odpredaju došlo v roku 2016 ako aj v roku 2015;

Bufet pri Adamovských jazerách, Gbely – predávajúci si neoveroval vek kupujúcich a nevydal doklady o kúpe vo všetkých 3 prípadoch;

Potraviny Perón, Kollárova 36, Trnava – v danom prípade došlo k odpredaju TV mladšej ako 18 rokov, pričom kontrola bola sťažovaná nevhodnými poznámkami podnikateľa voči inšpektorom („*volakedy sme takýchto strieľali*“) v súvislosti s výkonom kontroly;

Elektronické cigarety a náplne, HM Tesco, Belá 6469, Trenčín – v danom prípade došlo k odpredaju elektronickej cigarety maloletej osobe (11-15 rokov);

Potraviny FRESH, Klin 233 – predávajúci neodoprel predaj predmetného TV mladistvej osobe aj napriek tomu, že pred uskutočnením nákupu sa mladistvej osoby opýtala na vek a či chce cigarety pre seba. Mladistvá osoba odpovedala pravdivo, že nemá 18 rokov a cigarety chce pre vlastnú spotrebu a avšak predávajúci pristúpil k predaju TV bez ohľadu na získané informácie;

Diskont, Dr. Jánskeho 2700/33, Žiar nad Hronom – okrem predaja TV osobe mladšej ako 18 rokov, na doklade o kúpe predaného TV chýbal názov odpredaného TV;

Hostinec DREVENICA, Spišská Nová Ves – v danom prípade došlo k využitiu spotrebiteľského podnetu, pričom pri kontrolnom nákupe došlo k odpredaniu TV osobe mladšej ako 18 rokov, dokonca nebol vydaný doklad o kúpe.

Bratislavský kraj zaznamenal výrazný pokles porušenia zákona v súvislosti s predajom TV osobám mladším ako 18 rokov o 33 % (z 42 % v roku 2016 na 9 % v roku 2017).

Trenčiansky kraj uvádza, že pri kontrolných akciách predávajúci v každom prípade vydali doklad o kúpe.

Trnavský kraj zaznamenal v malých prevádzkach 50,00 % porušenia zákona vo veci odpredaja TV osobe mladšej ako 18 rokov.

Prešovský kraj nezaznamenal predaj TV osobe vo veku 11-15 rokov pri žiadnom kontrolnom nákupe.

Obchodné reťazce v Bratislavskom, Trenčianskom a Košickom kraji nepredali ani v jednom prípade TV osobe mladšej ako 18 rokov.

Z Á V E R:

Kontrole dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov venuje SOI zvýšenú pozornosť už od roku 2008.

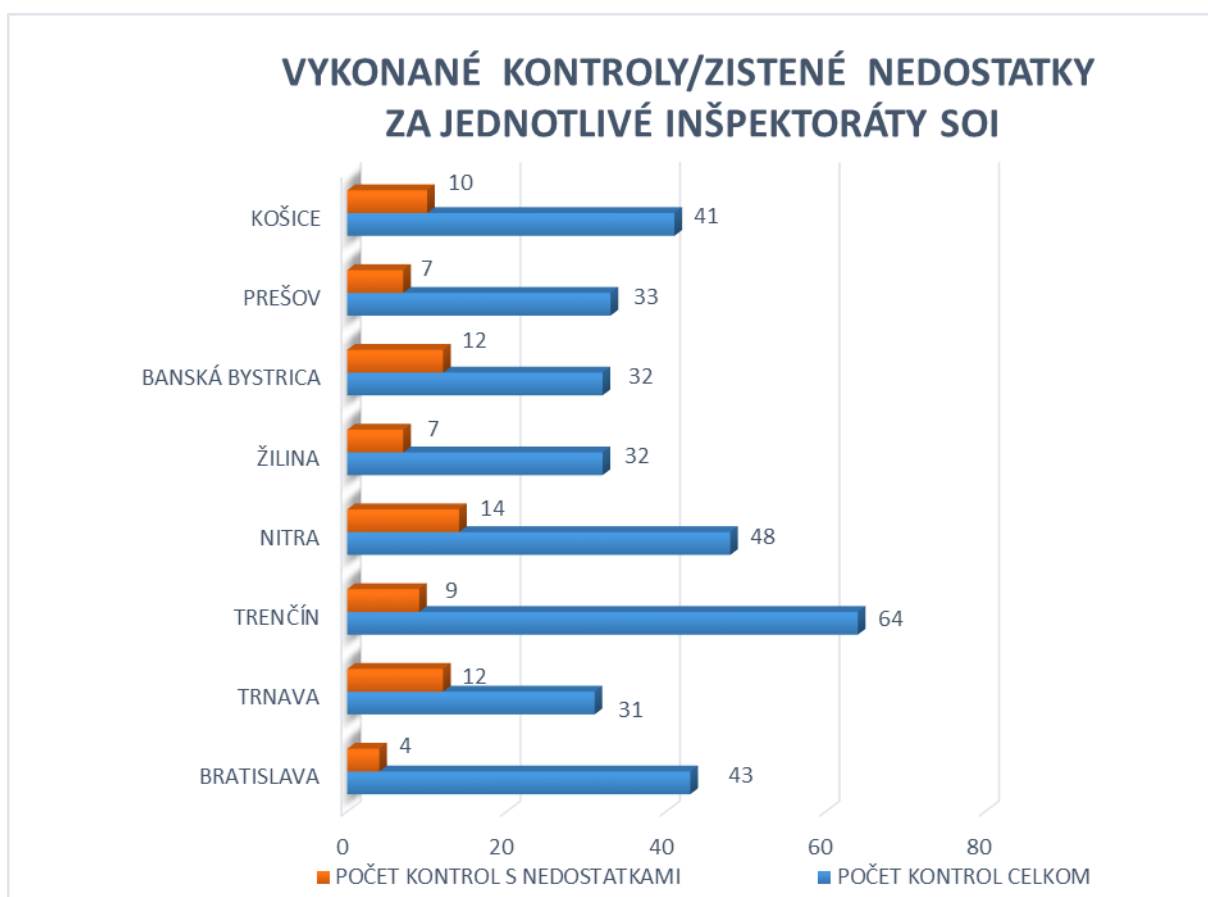
Pokiaľ ide o výsledky predchádzajúcich kontrol, je možné konštatovať, že predaj TV osobám mladším ako 18 rokov oproti roku 2016, kedy SOI zaznamenala 29 %-né porušenie zákona, poklesol na súčasných **23 %**.

Maloleté (11 – 15 rokov) a mladistvé osoby (16 – 17 rokov) sa však dostanú k tabakovým výrobkom relatívne bez problémov, a to predovšetkým v malých prevádzkových jednotkách (najmä v stánkoch a malých predajniach potravín a rozličného tovaru). V niektorých prípadoch dôjde k odpredaju TV i napriek predloženiu občianskeho preukazu, či dokonca k opakovanému porušeniu zákona v súvislosti s predajom TV osobe mladšej ako 18 rokov v rovnakých prevádzkach ako v predchádzajúcich rokoch.

Z uvedeného dôvodu sa bude SOI na kontrolu dodržiavania zákazu predaja TV osobám mladším ako 18 rokov aj naďalej prioritne zameriavať.

Prehľad vykonaných kontrol podľa jednotlivých inšpektorátov SOI

Inšpektoráty SOI	Počet kontrol maloleťí 11 - 15 a 16 - 17			Počet prípadov predaja TV maloleťí 11 -15 a 16 - 17			% zistených porušení
	Spolu	počet kontrol maloleťí 11 -15	počet kontrol mladiství 16 -17	Spolu	počet prípadov predaja TV maloleťému 11 -15	počet prípadov predaja TV mladistvém u 16 -17	
BRATISLAVA	43	37	6	4	2	2	9,30
TRNAVA	31	15	16	12	8	4	38,71
TRENČÍN	64	41	23	9	6	3	14,06
NITRA	48	27	21	14	8	6	29,17
ŽILINA	32	15	17	7	1	6	21,88
BANSKÁ BYSTRICA	32	24	8	12	6	6	37,50
PREŠOV	33	9	24	7	0	7	21,21
KOŠICE	41	24	17	10	5	5	24,39
SPOLU	324	192	132	75	36	39	23,15

Prehľad zistených nedostatkov podľa podnikateľských subjektov

Prevádzkové jednotky	Počet kontrol maloletí 11 - 15 a 16 - 17			Počet prípadov predaja TV maloletí 11 -15 a 16 - 17					
	Spolu	počet kontrol maloletí (11 -15)	počet kontrol mladiství (16 - 17)	Spolu	v %	počet prípadov predaja TV maloletému (11 -15)	v %	počet prípadov predaja TV mladistvému (16 -17)	v %
OBCH. REŤAZCE									
LIDL	13	9	4	1	7,69	1	100,00	0	0,00
Kaufland	10	3	7	2	20,00	0	0,00	2	100,00
Billa	13	7	6	0	0,00	0	0,00	0	0,00
CBA	7	4	3	1	14,29	0	0,00	1	100,00
TESCO	11	8	3	2	18,18	0	0,00	2	100,00
COOP	24	12	12	6	25,00	2	33,33	4	66,67
Terno	9	7	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Delia Potraviny	2	2	0	1	50,00	1	100,00	0	0,00
Koruna	3	2	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Reťazce spolu	92	54	38	13	14,13	4	30,77	9	69,23
MALE PJ									
stánky (PNS, Tabak)	96	60	36	15	15,63	8	53,33	7	46,67
čerpacie stanice	24	14	10	4	16,67	3	75,00	1	25,00
malé predajne potravín	63	35	28	25	39,68	11	44,00	14	56,00
prevádzky verejného stravovania	24	14	10	11	45,83	8	72,73	3	27,27
kaviarne a hostince (lahôdky a bistro)	25	15	10	7	28,00	2	28,57	5	71,43
Malé PJ spolu	232	138	94	62	26,72	32	51,61	30	48,39
Reťazce + malé PJ spolu	324	192	132	75	23,15	36	48,00	39	52,00

Výsledky kontroly zákazu predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov
- podľa inšpektorátov SOI

Inšpektoráty SOI	Počet kontrol maloleťí 11 - 15 a 16 - 17			Počet prípadov predaja TV maloleťí 11 -15 a 16 - 17			% zistených porušení
	Spolu	počet kontrol maloleťí 11 -15	počet kontrol mladiství 16 - 17	Spolu	počet prípadov predaja TV maloleťému 11 -15	počet prípadov predaja TV mladistvému 16 -17	
BRATISLAVA	43	37	6	4	2	2	9,30
TRNAVA	31	15	16	12	8	4	38,71
TRENČÍN	64	41	23	9	6	3	14,06
NITRA	48	27	21	14	8	6	29,17
ŽILINA	32	15	17	7	1	6	21,88
BANSKÁ BYSTRICA	32	24	8	12	6	6	37,50
PREŠOV	33	9	24	7	0	7	21,21
KOŠICE	41	24	17	10	5	5	24,39
SPOLU	324	192	132	75	36	39	23,15

Percentuálne vyjadrenie odpredaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov za jednotlivé roky

